

Til: Aktuelt Perspektiv

Fra: Statsminister Gro Harlem Brundtland

Dato: 3.12.1987

KJÆRE LESER

Debatten om den økonomiske politikken i den siste tiden, viser at mange ikke har tatt inn over seg alvoret i Norges økonomiske situasjon.

Tilbakeslaget i internasjonal økonomi de siste ukene gjør oppgaven med å rydde opp i den kriserammede norske økonomien enda vanskeligere. Det betyr at det blir noen flere motbakker å gå, enn vi trodde bare for noen få uker siden.

Onsdag 21. oktober falt aksjekursen sterkt på de store børsene verden over. Siden er dollarkursen falt og oljeprisen går ned. Alt sammen et uttrykk for de store ubalansene og problemene i internasjonal økonomi.

Det betyr at den økonomiske veksten i de land vi handler med kanskje ikke blir større enn 1 - 1,5% de nærmeste årene. Vår oppgave blir derfor enda større. Det blir vanskeligere å øke eksporten og redusere underskuddet i vår utenriksøkonomi. Det vil ta lenger tid å fylle de gapene som vi har begynt å fylle.

At lønnsveksten i år er blitt sterkere enn det som var forutsatt, gjør også at det tar lenger tid å få pris- og lønnsveksten i Norge ned på linje med andre land.

Dessverre er det slik at Norge har det største underskudd i utenriksøkonomien av industrilandene, men samtidig dobbelt så stor pris- og kostnadsvekst som gjennomsnittet. Alle må se at dette ikke kan fortsette.

Et av målene for omleggingene i den økonomiske politikken har vært å skape grunnlag for en lavere rente. I nært samarbeid med LO la Regjeringen da den overtok ansvaret opp et løp for den innstramning som har vært og er nødvendig. Vi hadde levd på forskudd og brukt langt mer enn vi skapte, og har

for store underskudd i vårt bytteforhold med utlandet. Det kunne vi ikke fortsette med. Vi må bruke mindre og skape mer, hvis vi ikke skal komme i samme situasjon som andre industriland, med stor arbeidsledighet.

Regjeringen valgte å stramme til sterkest der overforforbruket har vært størst, i det private forbruket. Vi har ønsket å skjerme viktige velferdsoppgaver og øke innsatsen for nyskaping og omstilling i næringslivet.

Og vi har sett at det har gitt resultater. Det tilbakeslag som nå er kommet i verdensøkonomien, betyr ikke at vi skal legge om kursen. Den har vært og er riktig, men vi må dempe våre forventninger og innse at oppryddingen i en økonomisk krise vil ta noe lenger tid.

De sterkeste forventningene har vært knyttet til en nedgang i renten, særlig boligrenten. Regjeringen har lagt press på bankene for å skjerme boligrenten, som ellers ville vært enda høyere enn den er.

Så spør mange om det ikke er mulig å sette ned renten. Jo, men vi kan ikke sette ned renten uten at det er økonomisk grunnlag for det - uten at det må få andre konsekvenser, som vil ramme folk minst like sterkt.

Ett alternativ er det Høyre anviser, å stramme langt sterkere til i statsbudsjettet. Men hva betyr det? Jo, mindre penger til viktige fellesoppgaver som skole, barnehager, helsestell og eldreomsorg. Det betyr å prioritere høyere privat forbruk framfor viktige fellesoppgaver. Og det kan vel ikke være vår linje?

Et annet alternativ er å stramme mer til ved å øke skattene og avgiftene, men også det vil ramme vanlige familier.

Det tredje alternativet er det Regjeringen har valgt, nemlig å skjerme de viktigste fellesoppgavene og stramme til mer i det private forbruket.

Disse alternativene er det vi har å velge mellom. Det valget har Arbeiderpartiet gjort. Det finnes ikke noe fjerde alternativ, hvor vi slipper alle problemene og ubehag, og bare får fordelene av en lavere rente.

Det alternativ som ikke er mulig, er nemlig å sette ned renten uten å stramme mer inn. For det innebærer at vi bruker enda mer enn vi har dekning for i det vi skaper. Da vil det gå helt galt og vi setter både sysselsetting og velferd i fare. Da ville vi komme inn i en ukontrollert utvikling, hvor vi ikke var i stand til å forsvare kursen på krona.

Det finnes ikke noe bedre alternativ enn å gå også de nye motbakkene sammen. Skal vi unngå dramatiske tiltak må vi få, til lavere pris- og lønnsvekst gjennom et målrettet inntektspolitisk samarbeid. Det vil være et helt nødvendig bidrag, også for å få til en lavere boligrente. Det er en slik linje vi har lagt opp til, å sikre et samarbeid som vil være til gjensidig fordel, og som vil styrke norsk økonomi totalt sett.

*

Jeg vil samtidig benytte denne anledningen til å ønske partifeller og tillitsmenn god jul og godt nytt år. Takk for innsatsen i året som snart er over og vel møtt til nye, utfordrende, men også inspirerende oppgaver i det nye året.

Gro Harlem Brundtland